

Hold on

regényrészlet

Ebből a jelenlegi nagy békéből, tántoríthatatlan nyugalomból visszagondolva, higgadtan átértékelve az eseményeket, úgy gondolom, életem legjobb döntését hoztam meg, amikor elfutottam. Egyike volt ez azon ösztönös cselekedeteknek, amelyek később nyerik el az értelmüket.

Hazatuszkoltak volna engem is, megmentették volna az életemet, a Földön lennék, azt nem tudom, hol, mert a lakásomat eladtam, mielőtt a Holdra költöztem. Összességében valószínűleg furcsa, mesélni való kaland lenne az itt eltöltött öt év. És egzotikus, mesészerű színezet benne az űrben lebegő Apáti Anna. Ha a számításaim nem csalnak – most már csak a megérzéseimre hagyatkozhatom –, szilveszter napja van, vélhetően tehát év végi ivászatra készülődnek, visszafogott lerészegedésre, hogy aztán szeretettel köszöntsem a beköszöntő 2051-et. Egyben a királyság kikiáltásának huszadik évfordulóját.

Egy kráter mélyén bújtam el, száználmas féregként takargatva magam a reflektorokkal embereket kereső athlete-ek és repülő-ek elől. Józan ésszel nem feltételezhettem senkiről, hogy a Holdon kívánna maradni, de azért kötelességszerűen ellenőrizték a telepek területeit. Névsorolvasásra nem volt idő, mindenki rohant, ahogy tudott, senki nem akart lekésni. Rajtam kívül.

Részint azért ért véget a futásom, mert kifulladtam, részint mert hirtelen értelmetlen ostobaságnak éreztem, amit csinállok. Visszaindultam, hátha rá tudok venni valakit, hogy szálljunk fel űrrepülővel, keressük Annát, vagy nézzük legalább a radarokat. Mit élhet át, csak erre tudtam gondolni, mi lehet a fejében, mikor vehette észre, hogy eloldódott – innen már csak egy kis lépés volt, hogy letaglózzon a gondolat: talán én rontottam el mindent azzal a hátpaskolással. Meglazulhatott valami a csatlakozásnál. A szakfandercserét is én találtam ki.

Azzal nyugtatgattam magam, hogy végighallgatta a felkészítést, figyelt, megjegyezhetette, adott esetben hogy tudja leállítani az anyagcseréjét, az űruhában ott vannak a megfelelő szerek a korábban értelmetlenné látszó svéd ötletnek köszönhetően. Tudja, melyik hangparanccsal indíthatja be az adagolást. Ez azt jelenti, hogy időt nyerhet. Ha akarja, akár hibernálni is tudja magát, persze miért tenné, míg van egy csepp reménye, hogy rátalálnak. Nem hallhatott a balesetről, az evakuálásról, kapcsolatba se tud lépni senkivel. Egyelőre vár. Várja a segítséget. Mennyi idő után dönt úgy, hogy elaltatja magát? Én ezt választanám? Összevissza cikáztak a gondolataim, az egyik kioltotta a másikat, egymással ellentétes verziók kavargtak a fejemben. Hosszú ideig lebeghet, hogy pontosan meddig, az nincs kipróbálva, de a keresésére induló expedíciónak előbb-utóbb rá kell találnia.

Amikor közeledtek a reflektoros keresők, beugrottam a legközelebbi kráterbe, onnan próbáltam leskelődni. Bár inkább csak hallgattam, mi történik. Sorban szálltak fel az űrhajók. Nem kellett kifutópályák, kilövők, sem a landolás, sem a start nem igényel már különleges körülményeket. Ezzel együtt megdöbbenően gyorsan zajlottak az események. Perceken múlik az élet, azt sugallta minden. Sok ezer ember élt a kolóniákon, azt hittem, tovább tart majd a menekítés, napokig esetleg, meglepett, mennyi munkába állítható űrhajó van a közelben. Rekordsebességgel ürültek ki a lakott helyek. Ez folyhatott mindenhol? A másik oldalon is?

Egészen addig a mélyedésben kellett maradnom, míg meg nem szűntek a hangok. Tudtam, hogy öngyilkosságot követek el. Nem borzasztott el a gondolat. Az időre viszont – ha valamikor, akkor most érvényessé vált a gondolat – nehéz lett volna nem ellenséggé tekinteni. A gyakorlatban igazolódott az elmélet. Minden elvesztegetett pillanat csökkentette Anna előkerülésének az esélyét.

Majdnem tíz órán át bujkáltam. Perceket alhattam közben. Feküdtem vagy ültem, és rettegtem. Úgy éreztem, közel kerültem az éhhalálhoz, bár igazán elviselhetetlen kínokat a folyadékhiány okozott.

Amikor végre beállt a csend, kimerészkedtem. Olyan kihalt volt a Hold felszíne, mint az ember előtti idejében. Üres pusztaság mindenütt, néma, súlyos, sötét élettelenység. Elindultam hazafelé.

Visszaértem a buránkhoz, beléptem a kapun, átmentem a biztonsági beléptetőn, ráálltam a mozgójárdára. A civilizáció mementója. Működött. Minden olyan volt, mint korábban, csak a lényeg hiányzott. Az ember életet hozott erre az égitestre, aztán szokása szerint elbaszott mindent. Sikerült olyan kísérletet végrehajtani, amely miatt lakhatatlanná vált a meghódított Hold.

Olyan érzésem támadt, mintha személyesen nekem építették volna fel a díszleteket. Leszálltam egy szökőkútnál, mert nem bírtam tovább víz nélkül. Belecsaptam a fejemet, és mohón ittam. Aztán visszaléptem a járdára, haladtam tovább. Filip jutott eszembe, nemrég együtt utaztunk ugyanitt. Nem volt lehetőségem elbúcsúzni tőle se.

Akkor még nem tudhattam biztosan, hogy egyedül vagyok, más telepeken maradtak-e rajtam kívül, de miután a következő hetek során nem találkoztam senkivel, lassacskán megerősödtem ebben a tudatban. Micsoda kitüntetés, kiválasztottság, e tekintetben is első vagyok az emberiség történetében. Soha senki nem tartózkodott még egyedül a Holdon. Ha írnak egyszer rólam – előfordulhat, amennyiben a lázárzsigák beváltják a hozzájuk fűzött reményeimet –, így kezdik majd: Laád Szabolcs, biokémikus. Született: Budapest, 2005. december 16. Meghalt: Tehetség Tengere, évszám ismeretlen.

A lelkiismeretem szempontjából biztosan a legjobb döntést hoztam meg, amikor a maradás mellett határoztam, ugyanakkor nyilvánvalóan nem a legokosabbat. Felmértem a helyzetet, végiggondoltam a lehetőségeimet: ha jön a rengés, valószínűleg nem élem túl. Ha mégis, akkor a nukleáris szennyezés öl meg. Am ha valami csoda folytán mindent túlélek, védőfelszerelésben maradok, amíg csak szükséges – honnan tudnám, meddig az? –, és bejutok az élelmiszerraktárakba, étel és ital éveken át a rendelkezésemre áll majd.

Figyelhetem az esetleg működőképesen maradó radarokat, ez lesz a fő tevékenységem, kérdés persze, hogy megyek el Annáért, ha megtalálom. Hogy él-e

vagy sem, ebből az egyetlen szempontból mellékes, mindenképpen keresni fogom, ezt elhatároztam, ha kell, a halálomig percéig. Ez lesz a küldetésem, életem értelme, megint, úgy, mint régen; akkor az emberek, most a csillagok között. A Földön nem találtam meg, ő bukkant rám a Holdon, úgy volna igazságos, ha most fordítva történné. Romantikus elképzelés, nem is nagyon okos, tudtam a megfogalmazásakor, de azt is, hogy nem tehetek másként.

A lakásom tele volt Anna cuccaival. Ez valami furcsa megnyugvást adott. Az asztalon ott hevert a fésűje, a körömlakk, a rúzs, az ékszerei, a szekrényben a ruhái, többek között a rövid zöld, amiben először megláttam az ajtóban.

Eszembe jutott, hogy az üres úr bámulásán kívül tehetek valami hasznosat is: folytathatom a kutatást az idegen életjelek után. Persze csak akkor, ha nem mennek tönkre a műszerek. Akár a kísérletemet is folytathatom. Életpályamodellnek nem olyan rossz. Megnyugvásról szó nem volt, de eltöltött egy kis elégedettséggel, hogy észnél vagyok, logikusan gondolkodom.

Ami a kolonizációt illeti, azt előlről kell kezdenie az emberiségnek, majd, valamikor, komolyabb biztonsági garanciákkal. Évtizedekig is eltarthat a telepek felépítése.

Muszáj volt ennem és innom valamit, de csak pár falatot és néhány kortyot, mert nem akartam vesztegetni az időt. Rendeltem egy athlete-et. A legközelebbi központba szállítottam magam. Megrázott a látvány, az emberek jelenléte nélkül, látszólag értelmetlenül működtek különféle elektronikus eszközök, radarok pásztázták az eget, minden irányban keresgéltek. Csend volt, üres képernyő, semmiféle jelet nem észleltek. Apáti Anna, most tudatosodott igazán és végérvényesen, valóban ellebegett az ismeretlenbe.

Vagy más történhetett? Le is zuhanhatott. Nem, abban a magasságban nincs vagy nagyon gyenge a gravitáció. De van vagy nincs? Nagyon nem mindegy. Tudhatnám, ehhez nem kéne fizikusnak lennem. Mit jelent az, hogy gyenge? A közelben maradhatott? Ez lenne a lehető legjobb eshetőség. Esetleg pályára állt a Hold körül? Röhögne, ha hallaná. Vagy ha pályára állt volna.

Nem kis nehézségek árán összeköttetést létesítettem a radar és a telinfóm között. Azért tettem, hogy azonnal értesítést kaphassak fekete mindenemre, ha valami fontos történne. A Hold körül keringő műholdak is segíthettek, csak tanulmányoznom kellett a működésüket, főként azt, hogyan tudok adatokat nyerni tőlük. A legközelebbi, ellipszis alakú pályán mozgó példány koordinátáit ismertem, a felszínhez legközelebb harminc kilométerre jön, a legnagyobb távolság több mint kétszáz kilométer; ez az információ nem segített sokat.

Hazavittem magam. Mielőtt a lakásomba léptem volna, benéztem a magyar részleg néhány nyitva maradt lakásába. Kapkodás nyomai látszottak mindenütt. Feldúlt szobák, rendetlenség. Aki tehetett, igyekezett magával vinni tárgyakat, emlékeket. Míg én a holmijaikat nézegettem, ők száguldottak a Föld felé. Anna talán látta is az úrhajókat.

Bízott bennem, ez lett a végzete. Kémnek nem lenne szabad bízni senkiben.

A bizalomról eszembe jutott a tangó. Viktória, a lett lány, a táncunk. Teljes testtel egymás felé fordulás, követés tűzön-vízen át, büszkeség és alázat. Nem, nem ez a lényege. A bizalom a legfontosabb. A nőnek lojálisnak kell lennie, vakon kell bízni abban, hogy jó felé vezeti őt a férfi.

Az én ötletem volt a ruhacsere. Én paskoltam meg Anna hátát. Akkor állítódhatott el valami. Anna bizalmát támasztja alá legutolsó emlékképem róla, a szemem. Nem árultam el őt, csak éppen kidaszítottam a végtelenségbe.

Nem tudtam, a Hold melyik részén történt a robbanás, azt nem mondta el Miklós. Talán a másik oldalon. Azt se tudtam, mikorra várható a rengés megérkezése. 3500 kilométer az átmérő, nem egy nagy test, jöhetett bármelyik pillanatban. Értelemszerűen nem aludtam éjszaka. Mintha mordult volna egyszer valami, de lehet, hogy csak képzelődtem.

Hajnalba kiültem a szabad ég alá. Nem borította milliárdnyi fényes, tomboló, vakító csillag az eget, ez még nem az a kiülés volt. Még nem voltak mellettem a lázárzsigák se. Pittyegett a telinfóm. Ránéztem a kijelzőre, Földről érkező üzenetről értesített a készülék. Erre is gondoltam előző nap, a magyar részlegre érkező esetleges hívásokat átírányítottam.

Nem hallottak volna engem, ha beszélek, én viszont őket igen. Horváth Katát keresték. Azt kérték, ha hallja a hívást, jelentkezzen. Mindössze néhány óra kellett a képbe kerüléshez, máris felfedezték, hogy a sok ezer ember közül kettő nem tért vissza. Micsoda véletlen egybeesés, éppen két magyar. Egy nővérke ott felejtődött, elkóborolhatott valamerre, egy biokémikus pedig szerencsétlen baleset következtében kirepült az űrbe. Utóbbi nem keresték, csak Horváth Katát szólították szüntelenül.

*

Olyan emlékek törnek rám, olyasvalamikkel kapcsolatban önt el nosztalgia, olyan ételek, színek kezdenek hiányozni, amelyeket nem is szerettem különösebben.

A sötét ég alatt egyszer csak a semmiből érkezik, a semmiről jut eszembe a gesztenyefagyi íze, de úgy, annyira erősen, mintha egy másodperccel ezelőtt nyaltam volna bele. Gesztenyefagyi. Életemben talán ha kétszer ettem. Aztán elém kerül a mályva képe, élesen látom magam előtt a hamvas lila virágot, ami szintén megmagyarázhatatlan: sem a gesztenyét, sem a mályvát nem kedveltem különösebben, mégis itt vannak, megelőznek szívemhez közelebb álló ízeket és színeket, mintha mutogatni akarná valami belülről, hogy ők voltak az igaziak, őket kellett volna észrevennem, választanom, felfedeznem, míg még lehetett. Képek, ízek, hangulatok kötnek oda egy régi, elvesztett, másik élethez, amelyhez nincs és nem is lesz már közöm. Mályvát látok, nem cseresznyefavirágzást.

Eszembe jut anyám hangja, tőle ugyancsak egy nem jellemző mondat, elhangzott, de miért vésődött belém? Körülbelül tízéves lehetek, megyünk az utcán, apám kezét fogom, anyám lemarad, mögöttünk jön, azt hiszem, a táskájában matracot, de azért észreveszi hátulról, amikor a zsebkendőmet nem a megfelelő szelektív hulladékos szemetesbe dobom.

Jó lenne, ha környezettudatosabb lennél, Szabikám. Ezzel öled a Földet.

Apám megszorítja a kezemet, jelzi, hogy nyugalom, a Földet azért nem öled, mozdulatától cinkosok leszünk, jólesik, nagyot dobban a szívem, fontos férfiszolidaritás, nem mintha ne értene egyet a feleségével, nem mintha ő rossz helyre szemetelne, vagy helyeselné, ha én azt teszem. Vajon anyám apám árulásának értékelt volna, ha tud a kézszorításról?

Bekúszik egy kép, csak szemlélődő vagyok, nem szereplő, nem tudom, emlék-e, vagy az agyam dolgozza össze a felmenőimet, anyám és apám szerelmesen, egyben szemérmesen ölelik egymást, szemben vannak velem, apám rám néz. Azt hiszem, ilyen nem volt, ez inkább csak képzelet. Sunyi, gonosz gondolat érkezik: nem volt nagyon meggyőző Anna, amikor rákérdeztem, tud-e valamit a szüleim sorsáról. De hát miért hazudott volna?

Érdekes, Filippel se kerültek később szóba a húszas évek végi események, mintha még a Holdon is tabunak éreztük volna a téma boncolgatását, pedig nagyon hasonlóak, tulajdonképpen azonosak a traumáink. Csak ennyit tudtam meg tőle, hogy ugyanazt élte át, mint én, mindketten fáradtnak bizonyultunk a nekifutáshoz, nem forszíroztuk a feldolgozással, egyáltalán a történetekkel kapcsolatos dialógust.

A múlt vissza-visszahullámzik, ez így marad most már, természetes a jelenlegi, speciális élethelyzetemben; megoldások nincsenek, csak kétségek, válaszok nem adhatók, nincs is kitől várnom, a kérdésekből fakadó fájdalmak percről percre válnak egyre érdektelenebbé.

A Föld hívását vettem tehát, de minthogy válaszadásra nem volt módom onnan, ahol voltam, elindultam visszafelé. Egy pillanatra sem gondoltam, hogy visszajönnek egy otthagyt magyarért, túl drága és túl veszélyes lenne az út, azt viszont szerettem volna tisztázni, valójában ki tűnt el és ki maradt önszántából a helyszínen. Azt is el akartam mondani, hogy a jelek szerint elhamarkodottan húzott el mindenki, semmiféle rengés nem ért el a magyar részleghez. Talán nem is fog. Károk nincsenek, legalábbis láthatóak. Bízom benne, hogy informálnak majd, mi történt, nem mellékesen pedig arról, hogy hol.

Félúton járhattam, már a burán belül, amikor ismét mordulást hallottam, jóval nagyobb, mint éjszaka. Meghatározhatatlan helyről érkezett, valahonnan a Hold gyomra felől. Levettem a sisakomat, hogy jobban halljam a zajt, és ezzel újabb komoly hibát vétettem, sikerült tetézniem előző ballépéseimet, a különbség annyi volt, hogy ezúttal magamat sodortam bajba.

Sietni kezdtem, de nem voltam elég gyors: két további, apróbb morajlás után egy hatalmas rázkódás irdatlan erővel szaggatott szét mindent körülöttem. A mozgójárda leállt, a földre kerültem. Hanyatt fekvemben láttam, ahogy a bura megreped. Felálltam, futni kezdtem, amikor valami berobbant. Felnéztem: a burán lyuk tátongott.

Felvettem a sisakomat, nem tudatos, inkább ösztönös mozdulat volt, helyes, csak az volt a kérdés, nem késtem-e el vele, nem ért-e sugárzás. Egyelőre azzal foglalkoztam, hogy mentsem a bőrömet. Úgy ítélt meg, a laboratóriumomhoz közelebb vagyok, mint a lakásomhoz, ezért inkább azt vettem célba.

Telinfómmal kinyitottam az ajtót, beléptem és körülnéztem. Úgy láttam, minden a helyén van, nem keletkeztek károk. Amint ezt megállapítottam, minden korábbinál erősebb hangrobbanás rezegtette meg a levegőt. A rengések, úgy tűnt, a múltam emlékeihez hasonlóan hullámokban érkeztek, egyre nagyobb bajokat okozva. Törték a törékenységek, dőltek a dőlni képes tárgyak, a labor felszerelésének nagy része darabjaira hullott. A plafon beszakadt, a magasban óriási repedés keletkezett a bura ezen részén. A holdpor finom szemcséi örületes kavargással szálltak, én is tele lettem egykor erre száguldó meteoritdarabokkal.

Tudtam, hogy ha megsérülök, ha bármi bajom lesz, nem fordulhatok senkihez segítségért. Akkor csúnya, lassú halálra készülhetek. Azt gondoltam, az lenne a legszerencsésebb végkifejlet, ha lesújtana valami, azt kívántam, vágjon sziklát hozzám a végzet, vagy ájuljak el, mielőtt rám dőlné egy nehéz tárgy.

A rengéseknek váratlanul vége szakadt.

Ebben a pillanatban meghallottam egy egészen másféle hangot. Szirénázás jelezte, hogy bekapcsolt a másodlagos védelmi rendszer. A sérült buraszakaszok mentén az anyag újraépült, hermetikusan lezárta azokat a részeket, amelyeknél rés keletkezett. A folyamat nem tartott sokáig, úgy tűnt, tökéletesen működött a rendszer, de eldönthetetlen volt, bejött-e már radioaktív szennyeződés, és ha igen, milyen mennyiségben.

Teljes lett a csend.

Két másodperccel később halk sóhajt hallottam. Aztán egy nyöszörgésszerű hangot. A földön feküdtem, nevetséges módon a legkisebb asztal alá kuporodva, azt tekintettem fedezéknek. Azt hittem, hallucinálok, de azt sem zártam ki, hogy a túlvilágra kerültem.

Tisztán hallottam a hangot.

A sóhajok egyre határozottabb formát öltöttek, emberi hangok voltak, nem lehetett kétséges. Igyekeztem magam nyugalmi állapotba hozni. Most már nemcsak levegővételeket, apróbb zihálásokat, hanem egy férfihangot is hallani véltem. Néhány értelmetlen szótag után a következő ütötte meg a fületem:

– A folyó ezeregyszáz méteres magasságban ered, a Júliai-Alpokban. Forrása ismert turistalátványosság volt. Dél felé folyik Bovec, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica és Gorizia városokon keresztül, majd Monfalconétól öt kilométerre délre ömlött az Adriai-tengerbe.

Kikászálódtam az asztal alól. Elöttem állt, a teste tele volt porral. Tüszentett.

Amikor már semmim nem maradt az életemen kívül, mire mindenemet elvesztettem, ott állt előttem a teremtményem. Rám nézett, kedvesen, mintha ezer éve ismernénk egymást. Udvariasan biccentett, és folytatta a kiselőadását.

– Az első világháború alatt itt vívják a híres Isonzói csatákat, szám szerint tizenkettőt. Érdekesség, hogy az Isonzó Európa egyik legszebb vadvíze volt, a Föld egyetlen folyója, amely teljes hosszán csodálatos smaragdzöld színben pompázik.

Pár centiméterről hallgattam őt, a hangja a megszólalásig hasonlított apám barátjáéra, elég durván keverte a múltat, a jelent és a jövőt, és ki tudja, milyen megfontolásból beszélt Isonzóról; egy ember állt előttem, aki úgy viselkedett, mintha iskolában felelt volna.

Utoljára azért döntöttem a kísérlet pihentetése mellett, mert az egyetlen hiányzó adalékot sehogy nem tudtam megtalálni. Hiába próbáltam összekotyvasztani ezt-azt, képtelen voltam rájönni, mi kellene ahhoz, hogy életre keljen. A rengés, a robbanás felkavarta a holdport, ami a bura és a laboratórium plafonjának megsérülésekor beszivárgott a helyiségbe. Csakis ez indíthatta be a folyamatot, más magyarázatot nem találtam. Maradt még a csoda. Vagy Isten. Az alienek.

Amikor a tervezés korai fázisában azon gondolkodtam, nőt alkossak vagy férfit, nem tudhattam még, hogy mire aktuálissá válik a dolog, Robinsónként tengődöm majd. Úgy döntöttem, a női jelleg zavaróan hatna. Apám barátja miatt

Zsigának neveztem el magamban a születendő valakit, aztán amikor fohászkoztam neki viccesen, hogy keljen fel és járjon, a Lázár nevet is ráagattam.

Androidok léteznek, a klónozás sem újdonság. Az én kísérletemnek más volt a lényege. Nem robotot akartam létrehozni, nem is klónt. Olyan valakit terveztem, akibe beépíthető az emberiség enciklopédikus tudása, azonfelül azonban érzések közvetítésére is alkalmas. DNS-ből és megfoghatatlanságból készült, anyagból, tudásból, gondolatokból és érzelmekből álló emberre vágytam. Saját érzésvilágú, önálló döntésekre képes egyedre. Aki azonban nem okosabb nálam. Még akkor se, ha lexikálisan többet tud.

Az Encyclopaedia Britannica aktuálisan utolsó kiadása volt az alap, azt szántam váznak, speciális magyar tudnivalókkal fűszerezve. Az agyában ott volt a teljes Wikipédia, nyilván a tévedésekkel együtt. Úgy gondoltam, ettől csak emberibb lesz. Érdekes, a tudás beépítésével adódott kevesebb gondom, az érzelmek és a gondolatok betáplálása bonyolultabb feladatnak bizonyult. Végső soron minden készen állt rég, a „kiöntés” is, egyedül az életre keltés volt hátra. És amikor meglegyintett a halál szele, és már nem bízhattam semmiben, egyszer csak ott volt előttem.

Csöndben álldogált már vagy fél perce. Pislogott, nézett körbe. Vizsgálta a környezetét. Aztán újra tüszentett.

– Egészségedre, lázárzsiga! – mondtam.

Kíváncsian vártam, hogy reagál.

– Köszönöm. A por miatt van – válaszolta.

Nem tudtam, mit kezdjek magammal. Boldogságot éreztem, eufóriát, de közben elkésettiséget, hiábavalóságot és sajnálatot is, mindent egyszerre. A lázárzsiga működött, élt, reagált, kommunikált.

– A smaragd az egyik legrégebben ismert ásvány, Szabolcs. Az ókori görögök, perzsák, inkák is ismerik. A szó eredete a görög „smaragdos”-ból származik, aminek e jelentése zöld kő lesz. A legidősebb smaragdok 2600 millió évesek voltak.

Szabolcsnak szólított, ezen meghökkentem kissé. Eszembe jutott egy nagyon fontos dolog: a bal füle mögé nyúltam, ellenőrizni akartam az elrejtett idegvégződést, amelynek megérintésével pihenő üzemmódba helyezhettem. Kellemetlen érzés volt odatenni a kezemet, mégiscsak egy öntudattal rendelkező férfi füle mögött matattam, furcsállta is, elhúzta a fejét, de azért megtaláltam a gombot. Benyomtam, mire becsukta a szemét. Állt tovább, lélegzett, de lelassultak az életfunkciói.

Miután egy ideje nem történt sem robbanás, sem újabb rengés, otthagytam őt, és rohanni kezdtem a központ felé. Fel kellett vennem a kapcsolatot a Földdel. Ha miattam nem is, a lázárzsiga miatt érdemes visszatérni egy úrhajónak. Nem beszélve Apáti Annáról. Én lettem a harmadik számú, a legkevesbé fontos túlélő.

Tíz perc alatt odaértem. Messziről látszott, hogy nagy a baj. Majdnem minden megrongálódott. Próbáltam, nem sikerült: megszakadt a kapcsolat. Semmi nem kötött többé össze a Földdel. Egyetlen műszer működött, a radar, amely szaka-datlan figyelemmel pásztázta az eget, de jelet továbbra sem rögzített.

Visszaindultam a laboratóriumba. Útközben Laád Bulcsú üzenete jutott eszembe, amelyet egykori különös látogatóm közvetítésével juttatott el hozzám: porból lettünk. Sehogy nem tudtam elhessegetni a gondolatot: ő már akkor tudta, miről beszél, ahogy azt is, miért emlegette az utókort, a jövőt és bárkit, akinek füle van rá.

Új világ kezdetéről szónokolt, a jövő vadhajnaláról. És egy önmaga újratereztetésére képes replikátorról – ezt azonban egyelőre nem tudtam mire vélni.

*

A replikátor Richard Dawkins evolúciós biológus meghatározása szerint nem más, mint egy önmásoló parancssor. Az evolúció pedig a másolás során bekövetkezett hibákból eredő, a túlélést és a további másolást elősegítő tulajdonságok véletlenszerű kifejlődése. Dawkins munkássága korábban ismeretlen volt előttem, a Holdon bukkantam rá a nevére, nem ő volt a keresőszó, hanem a replikátor, annak kapcsán botlottam bele. Olvasgatni kezdtem az egyik művét. Az embert és az állatot gének alkotta gépnek nevezte, a sikeres gén egyik legmeghatározóbb tulajdonságának pedig a könyörtelen önzést tartotta. Önmagáról másolatot készítő molekulákról beszélt, az emberről pedig mint túlélőgépről értekezett. Szórakoztatott, aztán mégis másfelé kezdtem kalandozni. Dawkins érdekes módon Clarke-hoz hozta meg ismét a kedvemmet, megint kézbe vettem a *Profiles of the future-t*.

A röntgensugarak felfedezése volt az első behatolás olyan birodalmakba, ahová addig az emberi elme nem merészkedett, írja benne Clarke. Itt leragadtam egy kicsit. Igen, kétségtelenül határátlépés volt, fontos lépcső, de vajon mit szólna ez a zseniális ember ahhoz, ami azóta történt? Ami most történik például: azt hiszem, külön boldogság töltené el attól a mellékesnek tűnő körülménytől, hogy éppen a Holdon született meg az első lázárzsiga. A katasztrófa után napokig eszembe sem jutott, hogy írt egy *A Fall of Moondust* című regényt is, amelyet magyarra *Holdrengésnek* fordítottak; a dolgok kezdtek egyre félelmetesebb mértékben egymásra tekeredni, egymásba gabalyodni, egymással összefüggni.

A laboratóriumba érve visszaállítottam a lázárzsiga normál életfunkcióit. Két apró pislogással jelezte, hogy ismét százszázalékos állapotban van. Utána lenézett a testére, elpirult, akkor tudatosodott benne, hogy meztelen. Túl már az ámulaton, tökéletesen bízni akartam benne, ehhez pedig minél gyorsabban meg kellett tanulnom a gondolkodását, meg kellett ismernem a viselkedését. Mindenekelőtt fel akartam mérni, mennyire önálló. Fogalmam sem volt, mihez kezd például, ha arra kérem, segítsen rendet rakni.

– Tegyük helyükre a leesett dolgokat – indítványoztam próbaképpen.

– Szívesen – felelte készségesen. – De adj egy ruhát, kellemetlen így.

Ráterítettem egy fehér köpenyt. Az elég volt egyelőre.

Profi takarítónak bizonyult. Felállította a földre hullt műszereket és egyéb tárgyakat, tökéletesen csinálta, összeillesztette, amit össze kellett, tudta, minek hol a helye. Továbbra sem érzékeltem benne semmiféle robotjelleget, ellenkezőleg, ráadásul kifejezetten szórakoztató társnak bizonyult. Ha szóltam hozzá, általában frappánsan reagált, sőt ő is kezdeményezett beszélgetéseket. Megdöböntett, mennyire pontosan tisztában van azzal, ki ő.

– Csinálsz belőlem többet is? – kérdezte váratlanul. – Testvért.

Testvért. Tudja egyáltalán, mi az?

– Úgy érted, még egy lázárzsigát? – kérdeztem.

Felelte a két tenyerét.

– „A testvéri szív szintisza gyémánt, gyöngédsége határtalan.”

– Ez mi?

– Idézet a testvérségről. Honoré de Balzac. Honoré de Balzac 1799. május 20-án születik Tours-ban, ősei dél-franciaországi parasztok voltak. Édesanyját hozzákényszerítik a nála két évtizeddel idősebb Monsieur Balssához, a kis Honoré házassági kötelességből született gyermek, anyja sosem szerette. Apai nagybátyját gyilkosságért kivégezték, apja emiatt nevet változtat, az író Balssa helyett ezért hívták Balzacnak. A realista regény megteremtője, aki...

– Állj, állj, elég.

Működött a két lábon járó lexikon-jelleg, amit alapnak szántam. Leültettem.

– Figyelj rám, el akarok mondani valamit.

Nehezen lendültem bele, de aztán elmeséltem mindent, amit fontosnak tartottam vele kapcsolatosan. Ismertettem a hosszú éveken át tartó teremtési folyamat részleteit, az ötlet megfogadásától a megvalósulásig. Türelmesen hallgatott, bár úgy láttam, unja kicsit.

– Szolgáltam valami újdonsággal? – kérdeztem tőle.

– Nem.

Tudott mindent.

– A szomszédomban fogsz lakni, a mellettem lévő lakásban, hacsak el nem pusztulunk egy következő rengéstől. Valamit tudnod kell: ha tudnánk mérni a sugárzást, meg lehetne állapítani, veszélyes mértékű-e a levegőben lévő szennyeződés. Csak remélhetjük, hogy nem ért nagy dózisu radioaktivitás. Ha van egyáltalán. Nem tudhatom biztosan.

Rémületet láttam megvillanni a szemében, és ez – bármennyire visszatetsző – kis örömmel töltött el. Az érzelmei is emberiek voltak, a halálfélelem meglétét egyértelmű bizonyítéknak tekintetem.

Először nem az én lakásomba, hanem korábbi szomszédoméba léptünk be. Átlagos figura élt mellettem az evakuálásig, középkorú, rövid hajú, alapvetően semmilyen férfi. Egyetlen hobbija volt: állandóan klasszikus zenét bömböltetett. A hangerő időnként zavart, de a minőség rendben volt. A Straussokat szerette. Mindet. Túl sok mindent nem tudtam meg róla ezen kívül, legfeljebb annyit még, hogy Dániel a neve, és fizikus. Alig beszélünk az évek során, ha találkozunk, mosolyogva köszöntünk egymásnak, ennyi.

Első dolgom volt, hogy ruhát keressek a lázárzsiganak. Szerencsére a méretek rendben voltak, két perc sem telt el, és már sárga ingben, kék nadrágban álldó-gált mellettem.

Erotikus magazinok heverték egymás hegyén-hátán a fizikus asztalán, ezt valahogy nem gondoltam volna, meglepett. A lázárzsiga szórakozott arccal lapozott bele az egyikbe, először visszahőkölt, azután figyelmesen nézegette, úgy láttam, nem ütközött meg a látottakon, sőt tetszetek neki a képek. Nem kérdezett semmit, csak kacsintott egyet felém, majd megnézegetett egy másik újságot is. Közben némi betörő-feelingem támadt, ahogy rakosgattuk el a fizikus dolgait a szekrényébe. Úgy vettem észre, új társamat nem gyötörték ilyen jellegű lelkiismereti problémák.

Javaslatomra végül tiszta ágyneműt húztunk fel. A lázárzsiga meglepően ügyesen munkálkodott. Amikor végeztünk, rávetette magát az ágyra, és megdi-

csérte a rugózását. Élete első fekhelyén terpeszkedett. Majdnem elmagyaráztam neki, hogy alváshoz le kell venni a ruhát, aztán elszégyelltem magam, hogyne tudná, mindent tud.

Zárni nem lehetett az ajtót, de erre nem is volt szükség. Nem kellett illetéktelen látogatóktól tartanunk. Arrafelé egyébként kisebb rombolást végzett a természet, mint a laboratórium környékén, azt persze nem tudhattuk, meddig tart a viszonylagos nyugalom.

Átmentünk a lakásomba. Úgy éreztem, el kell mesélnem Apáti Anna teljes históriáját, ami, kis túlzással, az életem története volt. El akartam mondani a Holdra kerülésem okait, a megélt, majd elvesztett, végül megtalált szerelmet, az újabb elvesztést, a lebegést, amely talán jelenleg is tart, mindent. Hozzá is kezdtem, de pár mondat után kedvesen leállított.

– Bocsánat, Szabolcs. Szívesen végighallgatlak, de tudtam mindent. Az emlékeid bennem vannak.

– Minden emlékem?

– Azt hiszem, igen.

Pár pillanatig gondolkodott.

– Kívülről voltak bennem az emlékek, ismerem őket, de nem éreztem úgy, mintha velem esnének meg.

– Hogy kerültek beléd?

– Ezt neked kéne tudnod.

Igaza volt. De végső soron az lett volna logikátlan, ha minden logikus. Egymáshoz kapcsolódhattak az érzékszerveink, a gondolataink, ez az egész a gondolatátadással függhetett össze. Mennyi mindennel lehetne és kellene még kísérletezni, ha a körülmények megfelelőek lennének!

– Muszáj volna eljuttatnom téged a Földre – mondtam. – De még csak kapcsolatot se tudok létesíteni. Nem tudom, mekkora az élettartamod, nem ismerem pontosan a képességeidet. Felnőttként születél, teljes, felvértezett tudással, de voltaképpen próbaverzió vagy. Egy prototípus.

– Megtiszteltetés.

Megint kacsintott. Ilyet én nem szoktam csinálni. Mondtam is neki, széttárta a kezét.

– Nem téged másollak. Úgy viselkedem, ahogy az ösztöneim diktálták.

– És mi ez az időkeverés? Egy mondaton belül használsz múltat és jelent. Néha jövőt.

– Éreztem, hogy ez zavaros, nem tehetek róla. Ne haragudj.

– Tudnod kell, hogy olyan gazdag tudású, ennyi mindenhez értő ember, mint amilyen te vagy, valószínűleg nincs több a világon. Isonzó, smaragd, Balzac, és gondolom, minden más... Bármiről, ami szóba kerül, annyi mindent tudsz, és olyan részletességgel, mint senki más.

– Nem tudom, ember vagyok-e.

– Igen, ez nagy kérdés.

– Szerintem inkább igen, mint nemigen.

Megint kacsintott.